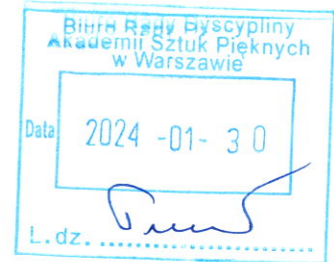

dr hab. Maciej Basałygo prof. UAP

Poznań, 12.01.2024

Uniwersytet Artystyczny
im. Magdaleny Abakanowicz
w Poznaniu

**Recenzja w postępowaniu habilitacyjnym w dziedzinie sztuki w dyscyplinie sztuki plastyczne
i konserwacja dzieł sztuki dr Anny Słożyńskiej-Cieciery prowadzonym przez
Radę Dyscypliny Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie**

Podstawa opracowania recenzji:

1. Postanowienie Rady dyscypliny Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie z dnia 18.10.2023 o powołaniu komisji habilitacyjnej w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego dr Annie Skożyńskiej- Ciecierze.
2. Pismo przewodnie z Biura Rady Dyscypliny i Szkoły Doktorskiej dnia Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie z dnia 13.11.2023.
3. Dokumentacja habilitacyjna (w wersji drukowanej i cyfrowej) zawierająca:
 - 3.1. Wniosek dr Anny Skożyńskiej-Cieciery o przeprowadzenie postępowania.
 - 3.2. Dane wnioskodawcy.
 - 3.3. Autoreferat.
 - 3.4. Wykaz osiągnięć naukowo - artystycznych.
 - 3.5. Portfolio. (na nośniku cyfrowym)
 - 3.6. Kopia dyplomu potwierdzającego uzyskanie stopnia doktora.
 - 3.7. Dokumentacja 3 projektów wskazanych, jako osiągnięcia będące podstawą ubiegania się o nadanie stopnia doktora habilitowanego.
4. Wymagania określone w art.219 ust. 1 pkt. 2 i 3 ustawy z dnia 2- lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 742 ze zm.)

Podstawowe dane o kandydatce:

Pani dr Anna Słożyńska-Cieciera urodziła się 6 czerwca 1981 roku w Wołominie. Jest absolwentką Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie gdzie w 2008 r. obroniła z wyróżnieniem dyplom w zakresie wystawiennictwa. Dyplom doktora w dyscyplinie sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki uzyskała 21 lipca 2020 r. uchwałą Rady Dyscypliny Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie. Recenzowane materiały nie wskazują na fakt wcześniejszego ubiegania się kandydatki o nadanie stopnia doktora habilitowanego. dr Skożyńska-Cieciera od roku 2016 pracuje naukowo-dydaktycznie na stanowisku początkowo asystenta później adiunkta w I Pracowni Wystawiennictwa w Katedrze Projektowania Wystaw i Komunikacji Wizualnej na Wydziale Architektury Wnętrz Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie. Doświadczenie zawodowe w zakresie projektowania wnętrz zdobywała pracując w firmach EMPIK Megastor i Arena Kitchen Architecture. Od 2009 roku prowadzi studio projektowe pod nazwą ASC STUDIO Anna Skożyńska-Cieciera.

Dorobek artystyczny i naukowy:

W wykazie osiągnięć naukowych albo artystycznych swoje potwierdzone realizacjami kompetencje dr Skołożyńska-Cieciera dzieli na projekty:

- muzealnych ekspozycji stałych i wystaw czasowych, (w latach 2012 – 2023 ponad 60 opracowań w tym po uzyskaniu doktoratu 19 – wliczając 3 prace wskazane do oceny)
- wewnątrz mieszkalnych oraz użyteczności publicznych, (w latach 2010 – 2022 ponad 12 opracowań w tym 2 po uzyskaniu doktoratu)
- wystawiennicze ekspozycje Katedry Wystawiennictwa i Komunikacji Wizualnej w ramach pracy akademickiej (od roku 2016 8 opracowań, niestety ze względu na brak informacji o datach określenie ilości po uzyskaniu doktoratu nie jest możliwe)

W ramach programu Erasmus + dla dydaktyków uczelni wyższych z ramienia Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie brała udział w międzynarodowym wydarzeniu artystycznym pt.: II Międzynarodowy Tydzień – Creativa 2022 EASD CASTELLO / II International Week-Creativa 2022 EASD CASTELLO.

Wskazane tytuły osiągnięć:

(zgodnie z art. 219 ust. 1. pkt 2c ustawy z dnia 2- lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce)

1. Projekty aranżacji wewnątrz wystaw stałych dla Muzeum im. Tytusa Chałubińskiego w Zakopanem (2 realizacje / filie muzeum) :

- Muzeum Stylu Zakopiańskiego – Willa Koliba
 - Gmach Główny Muzeum Tatrzańskiego
- wraz z projektami identyfikacji wizualnej muzeum

2. Projekt Polskiego Pawilonu wystawowego na Międzynarodowe Targi Książki w Tajpej, Tajwan - International Book Exhibition in Taipei- TIBE 2023,

wraz z projektami identyfikacji wizualnej wydarzenia.

Ocena przedstawionych osiągnięć:

dr Anna Skołożyńska-Cieciera poddała ocenie swoją działalność w zakresie projektowania ekspozycji stałych i wystaw czasowych. Lektura części teoretycznej oraz analiza załączonych uzupełnień w postaci portfolio, dokumentacji technicznej oraz materiału zdjęciowego z realizacji niewątpliwie potwierdzają, że to wystawiennictwo stanowi główny nurt jej działalności twórczej.

Pierwsze dwa ze wskazanych projektów to działania w [jak pisze autorka] „(...) *unikatowej architekturze oraz wartości historycznej* (...) „[koniec cytatu]. Willa Koliba czy Gmach Muzeum Tatrzańskiego stawiają przed projektantem szczególne wyzwania. Język i forma relacji opisowej dr Skołożyńskiej-Ciecieri nie zdradzają najmniejszych obaw, wątpliwości czy rozterek przy podejmowaniu decyzji. Przeciwnie, autorka wspomina o nobilitacji, fantastycznym wyzwaniu czy szczególnej energii, jako reakcji na zetknięcie się ze spuścizną artystyczną Stanisława Witkiewicza i Władysława Hasióra zastaną w Muzeum Tatrzańskim.

Przyznać należy, że nie łatwo obiektywnie oceniać efekty działań projektowych nie znając scenariusza i założeń kuratorskich będących ich fundamentami. Habilitantka szczegółowo opisuje podejmowane decyzje funkcjonalne oparte zapewne na gruntownej wiedzy historycznej i świadomości kontekstu kulturalnego swoich działań. Z biogramu wynika, że tematyka związana z postacią Władysława Hasióra znalazła wyraz w jej rozprawie doktorskiej. Śledząc, zatem odautorską relację rzucającą światło na przedstawiane dzieło nie trudno odnieść wrażenie, że dr Skołożyńska-Cieciera, może nieświadomie, ale balansuje na granicy kompetencji kuratorskich. Daje do zrozumienia, że [tu cytata]

„(...) W projektowaniu przestrzeni wystawienniczych niezwykle ważne jest dla mnie utrzymanie ekspozycji w odpowiednim klimacie i charakterze zabytkowego wnętrza, z poszanowaniem kultury i eksponatów w niej prezentowanych (...)”. Owa narracja jest bardzo przekonująca, spójna i utrzymana w charakterze, fragmentami może zbyt szczegółowego jak na autoreferat habilitacyjny, opisu technicznego. Powyższe w połączeniu z załączonymi materiałami uzupełniającymi ujawnia bardzo profesjonalne podejście autorki do tematu.

Opracowanie pierwsze to kompleksowy projekt ekspozycji stałej w Muzeum Stylu Zakopiańskiego – Willa Koliba. Wnioskując z opisów w obiekt od 2017 przechodził remont konserwatorski, którego finałem było otwarcie w 2020 r. stałej ekspozycji historyczno-etnograficznej.

Z relacji habilitantki wynika, że przedmiotem opracowania były wszystkie fazy działań projektowych od koncepcyjnych po nadzór autorski. Osiągnięte efekty wizualne w zakresie kreacji ekspozycji stałej przedstawione w dokumentacji fotograficznej są konsekwentne, sprawiają wrażenie przemyślanych i wystudiowanych. Działanie scenograficzne w kontekście zabytkowym za pomocą współczesnych środków wyrazu przyjmowane jest przez muzealników, z co raz większą tolerancją i zrozumieniem. Powodami są niewerbalny język komunikacji oraz konieczność interakcji szczególnie adresowana do młodszych odbiorców.

W mojej ocenie ekspozycja posiada niezbędną równowagę pomiędzy zastaną historyczną tkanką obiektu a strukturą wystawienniczą.

Na szczególną uwagę zasługuje efekt przestrzenny uzyskany w największej sali ekspozycyjnej tzw. Galerii Sztuki i Twórczości Stanisława Witkiewicza. Pomysł ażurowych ścian z motywem rozet podhalańskich bardzo fortunnie realizuje merytoryczny podział bez konsekwencji utraty poczucia przebywania w większej przestrzeni.

Większość widocznych elementów realizujących misję historyczno-edukacyjną nosi znamiona indywidualnie zaprojektowanych. Wielopłaszczyznowe ściany czy stoły multimedialne nie należą już do innowacyjnych rozwiązań, ale w tym kontekście należy uznać, że zostały bardzo trafnie zastosowane. Kompleksowość autorskiego opracowania dopełnia oprawa graficzna i informacyjna. Zwraca uwagę sposób prostopadłego mocowania oznaczeń i fotografii. Powyższe cechuje dbałość o szczegół oraz misja osiągnięcia merytorycznego celu. Dokumentacja fotograficzna ukazuje również bardzo zadowalające doświetlenie tej niełatwej wystawienniczo przestrzeni. Pozostaje mieć nadzieję, że efekt realnej konfrontacji z wystawą nie będzie odbiegał od zarejestrowanego.

Drugim z duetu przedstawionych opracowań dla Zakopiańskiego Muzeum jest projekt ekspozycji stałej w Gmachu Głównym przy ul. Krupówki 10 w Zakopanem.

Zastawienie obu projektów pozwala na dostrzeżenie interesującej, pozornie nieistotnej, różnicy w uzyskanych efektach przestrzennych tych autorskich i kompleksowych realizacji.

Pozwolę sobie to opracowanie ocenić metodą porównawczą z na podstawie lektury analogicznego merytorycznego opisu dzieła w autoreferacie oraz dokumentacji fotograficznej.

Tym razem dr Skołyżyńska-Cieciera tak przedstawiła swój zamiar kreacyjny „(...) W swojej aranżacji starałam się zawrzeć historycznego ducha tak zasłużonej instytucji, a jednocześnie stworzyć przestrzeń narracyjną, silnie odwołując się do emocji i wrażenia zmysłowego.(...)” Niewątpliwie brzmi to bardzo intrygująco i zachęcająco prowokując do odnalezienia w treści dysertacji kontynuacji tych myśli bądź wskazania gdzie szukać owych duchowych odniesień. Tak jak w przypadku Willi Koliba opis jest merytoryczny i szczegółowy, choć nie zawiera niestety rozwinięcia powyższej preambuły. Skala opracowania projektowego jest bardzo szeroka, bogata w zróżnicowane i przekonujące środki wyrazu będące jednocześnie spójną i nasyconą narracją. Należy zdecydowanie docenić kolejną bardzo dobrą realizację autorki.

To, co prowokuje do dalszych porównań to kwestia kontekstu przestrzennego.

Pierwszy z projektów cechuje autentyczność historyczna wewnątrz. Może z wyjątkiem podłóg drewnianych... Co prawda opis nie definiuje, kto zdecydował o ich ostatecznym wyglądzie w Willi Kolibie, nie mniej wydają się być najślabszym elementem wizualnym tych przestrzeni. Można sądzić, że był to kompromis konserwatorsko projektowy. W przypadku Gmachu Głównego na rysunkach habilitantki widnieją zapisy mogące świadczyć o jej sprawczości w zakresie zastanych płaszczyzn. Z pewnością argumenty przemawiające za wyborem betonopodobnej płytki pomogłyby zrozumieć tę dość mechaniczną decyzję projektową. Projekt przy Krupówkach 10 sprawia wrażenie dążenia do maksymalnego rozwinięcia idei wystawienniczej w ramach dysponowania większą i nieograniczoną artefaktami przestrzenią. Dostrzegam w obu tych ekspozycjach ślady zbliżonej myśli projektowej, swego rodzaju przeniesienie metody i zasad mających na celu nieodległą ideowo kreację przy jednoczesnym uzyskaniu odmiennych klimatycznie wewnątrz. Nasuwa się pytanie czy był to zabieg celowy, założenie kuratorskie, kwestia budżetu czy efekt tempa prowadzonych prac projektowych nieuwzględniających refleksji w tym temacie? O powyższe pytam z uwagi na niewychwycenie w treści autoreferatu muzealnych założeń programowych zakładających zdecydowane różnice optyczne klimatu sal wystawienniczych. Widz rozpoczyna bowiem zwiedzanie od subiektywnie chłodnej i nieco laboratoryjnej ekspozycji Sali Etnograficzno-Historycznej, wędruje przez klasyczną w odbiorze Salę Geologiczną by trafić do parateatralnej scenografii Sali Przyrodniczej. W Willi Kolibie nastrój całej ekspozycji był zbliżony pomimo merytorycznie zróżnicowanego programu.

Powyższe uwagi stanowią pretekst do dyskusji akademickiej i nie powinny być uznawane za zarzut a próbę zaspokojenia ciekawości recenzenta.

Ten projekt znacznie bardziej niż pierwszy ukazuje spektrum możliwości zabiegów typograficzno-ekspozycyjnych oraz multimedialnych. Prowadzą one wielopłaszczyznową narrację merytoryczną niwelując komunikacyjny dystans. Połączenie obrazu z trójwymiarowymi eksponatami z pewnością skutecznie wpływa na wprowadzenie zwiedzających w poznawczy nastrój. Na uwagę zasługuje brak nachalnej reprezentacji videoprezentacji czy efektownych nowinek technicznych, które często odbierają pierwotne cechy prezentowanym treściom. Całość opracowania dopełnia spójna identyfikacja wizualna dla instytucji Muzeum jak i jego wydawnictw również będąca realizacją projektową habilitantki.

Trzecim ze wskazanych do oceny dzieł jest projekt polskiego pawilonu wystawowego na Międzynarodowe Targi Książki w Tajpej - TIBE 2023 powstały dla Instytutu Książki.

Współorganizatorem polskiego wystąpienia było Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach zadania "Polska gościem honorowym Międzynarodowej Wystawy Książek TIBE 2023 w Tajpej". Partnerem wydarzenia były Biuro Polskie w Tajpej i Instytut Adama Mickiewicza. Ekspozycja prezentowana była w hali Expo Tajpej World Trade Center dniami 31.01-05.02. 2023 r. Autorka również w tym opracowaniu odpowiadała za całość kompletnej dokumentacji projektowo-wykonawczej i nadzór na realizacją. Dowodem sprawczości metodycznej i typograficznej dr Skołożyńskiej-Cieciery jest załączona dokumentacja zdjęciowa realizacji. Skuteczność wystawiennictwa zwanego potocznie targowym cechuje przede wszystkim dobra identyfikacja. Niewątpliwie w niniejszej realizacji jest ona podstawowym narzędziem kreującym rozpoznawalność wystawcy. Zastosowanie folklorystycznego motywu wiodącego okazało się w połączeniu z intensywnym kolorem wiodącym i bielą bardzo fortunnym rozwiązaniem akcentującym polską ekspozycję. Optyczny aspekt mogący dodatkowo pozytywnie wpływać na postrzeganie ekspozycji dostrzegam w drewnopodobnych postumentach meblowych dla książek, które stają się niekwestionowanym podmiotem tego wystawienniczego wystąpienia. Całość sprawia wrażenie mobilnej instalacji przestrzennej umożliwiającej płynną komunikację pomiędzy strefami stoiska spiętymi neutralną szarością wykładziny dywanowej. Zabiegi takie jak przestrzeny napis POLAND, wystawa graficzna polskich laureatów literackiej Nagrody Nobla, wystawa „Kapitanowie Ilustracji”, miejsca umożliwiające przeprowadzenie spotkań autorskich, warsztatów rysunkowych, występów

muzycznych, warsztatów językowych i kulinarnych z pewnością bardzo sprzyjały uzyskaniu przychylności u zwiedzających dowodząc słuszności podjętych decyzji projektowych. U źródeł ewidentnego sukcesu tej ekspozycji leży też bardzo kompetentnie przygotowana przez autorkę identyfikacja wizualna przygotowana w językach angielskim i chińskim.

Podsumowując ocenę wskazanych opracowań nie sposób nie docenić ich rozmachu i wielowątkowości zawartych w nich rozwiązań projektowych.

Pierwszą z refleksji jest niespotykana aktywność kompetencyjna autorki. To przekonanie dominuje podczas lektury autoreferatu, który jak już wcześniej wspomniano, stał się bardzo wnikliwym i szczegółowym opisem technicznym niewymaganym na habilitacyjnym poziomie naukowej dysertacji. Zapewne stoi za tym tytaniczna praca, pełne zaangażowanie oraz chęć dogłębnego przedstawienia projektu mogące czasami przesłaniać bardziej istotne dla pełnego zrozumienia istoty projektu didaskalia. Mowa tu o trudnych do odnalezienia w treści pracy autorskich rozważań pozatechnologicznych czy pozaprogramowych traktujących o współpracy z konserwatorami, kuratorami czy opisujących analizy artystyczno-naukowe. Nowe światło na poznanie języka projektowego rzuciłyby zapewne pierwsze lub konkursowe założenia koncepcje dr Skołyżyńskiej-Cieciery w zestawieniu z finalnymi opracowaniami. W zamian można odnieść wnioski, że to projektantka w pełni a przynajmniej w głównych zakresach odpowiadała za decyzje kuratorsko-programowe zarówno w odniesieniu do obiektów muzealnych jak i stoiska wystawienniczego. Celowym byłoby to jednoznacznie sprecyzować.

Kolejną refleksją, niezmiernie ważną z punktu widzenia zalet projektantki jest podkreślenie, że trzy przedstawione do oceny ekspozycje realizowały były w zakresie produkcyjnym przez trzy różne podmioty wykonawcze. To kolejne dowody na skuteczność wypracowanej przez lata doświadczeń metody pracy.

Trzeci wniosek, wynikający z analizy załączonego portfolio to niemałe zaskoczenie i podziw z faktu, że po uzyskaniu doktoratu autorka samodzielnie – tak wynika z jej relacji – przez trzy lata realizuje równolegle ponad 20 bardzo imponujących projektów wystawienniczych nie wliczając tych wskazanych we wniosku oraz wystaw czasowych dla Galerii Opera. Są to między innymi:

- ekspozycja stała w Muzeum Tradycji Niepodległościowych w Łodzi,
 - ekspozycja stała w Galerii Dziedzictwo w Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN,
 - ekspozycja „Jerzy Skolimowski Paintings” w Instytucie Polskim w Berlinie oraz Galerii Nuud,
- Powyższy bilans jest godny podkreślenia mając na uwadze, że swój czas dzieli również z działalnością na Uczelni. Nie jest rolą recenzenta dociekanie z jego perspektywy niemożliwych do ustalenia faktów nie mniej świadomość współczesnej konieczności pracy zespołowej oraz praw autorskich z niej wynikających może w tym zakresie wzbudzić niepewność.

Pomimo tych drobnych uwag z całą pewnością osobowość twórcza stojąca za przedstawionymi do oceny realizacjami wystawienniczymi to doświadczona i odpowiedzialna projektantka. Niewątpliwie dysponująca nieprzeciętnymi warsztatem i umiejętnościami kreatywno-organizacyjnymi potwierdzonymi obszernym zestawieniem efektów swej działalności.

Dowodem społecznego oddziaływania oraz pozytywnej opinii krytyków muzealnictwa jest otrzymanie przez Muzeum Tatrzańskie im. Dra Tytusa Chałubińskiego w Zakopanem nagrody w konkursie na wydarzenie muzealne roku za rewaloryzację i modernizację zabytkowych, drewnianych budynków Muzeum dla zachowania i prezentacji unikatowego dziedzictwa kulturowego Podhala statuetki Sybilla 2020. Dyplomy i podziękowania załączone przez habilitantkę wskazują na szczególny jej udział w nagrodzonym przedsięwzięciu.

Praca dydaktyczna:

dr Anna Skołożyńska-Cieciera to również dydaktyk dzieląca się wiedzą ze studentami w ramach prowadzonych u boku dr hab. Barbary Kowalewskiej zajęć w I Pracowni Wystawiennictwa i samodzielnie dla studentów 2 roku studiów niestacjonarnych na Wydziale Architektury Wnętrz Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie - w Katedrze Wystawiennictwa i Komunikacji Wizualnej. Jak wspomina w autoreferacie jest to dla niej fantastyczna misja wspierania i kształtowania świadomości artystycznej młodego pokolenia projektantów. Swoich zajęć na Uczelni nie nazywa pracą a dialogiem, indywidualną rozmową, poprzez którą lepiej poznaje indywidualne zainteresowania i predyspozycje osób studiujących. Deklaruje poszanowanie ich nieszablonowego myślenia, poszerzanie horyzontów w postaci prezentacji światowych rozwiązań technologicznych i materiałowych oraz dodawanie odwagi w twórczej kreacji.

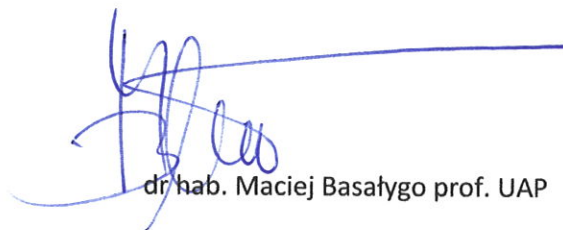
Niewątpliwie doświadczenie habilitantki zdobyte podczas swojej zawodowej ścieżki może być bardzo cenne dla stawiających swoje pierwsze kroki w dziedzinie wystawiennictwa.

Konkluzja:

Niewątpliwie przedstawione do oceny osiągnięcia zasługują na bardzo pozytywną ocenę. Kształtują ją przede wszystkim uzyskane efekty wizualne w zestawieniu z bardzo odpowiedzialnymi i wymagającymi wyzwaniem projektowymi dla renomowanych instytucji. Nagrodzone w prestiżowym konkursie wystawy stałe w „ obiektach symbolach ” dla kultury polskiej czy ekspozycja targowa dla polskiego Instytutu Książki stanowią bardzo istotny wkład w kształtowanie świadomości historycznej i kulturotwórczej nie tylko polskiej, ale i międzynarodowej.

Nie bez znaczenia jest fakt, iż po uzyskaniu stopnia doktora, na przestrzeni trzech lat, dorobek kandydatki w znaczny sposób się powiększa dając nadzieję, że po uzyskaniu kolejnego stopnia naukowego będzie mógł stanowić pole do szerszej autorefleksji popartej publikacjami i znakomitymi efektami pracy dydaktycznej

Wobec powyższego oraz całości przedstawionej oceny stwierdzam, że dr Anna Skołożyńska-Cieciera przedstawiła do oceny dzieła wnoszące znaczny wkład w dziedzinie sztuki w dyscyplinie sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki. Uwzględniając wymagania zawarte w art.219 ust. 1 pkt. 2 i 3 ustawy z dnia 2- lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 742 ze zm.) z pełnym przekonaniem popieram wnioski o nadanie dr Annie Skołożyńskiej-Ciecierze stopnia doktora habilitowanego.

dr hab. Maciej Basałygo prof. UAP